

Stockholms
universitet

Religionshistoriska avdelningen

Västerländsk esoterism

Magi och esoterism från renässans till nutid 7,5 hp

Kursanvisningar ST 2009

Kursansvariga

Thomas Karlsson & Peter Åkerbäck

E-post: thomas.karlsson@rel.su.se & peter.akerback@rel.su.se

Telefon: 16 31 23

Omfattning

Fem veckor heltid, åtta föreläsningar, tre seminarier, i övrigt självstudier enligt läsanvisningar.

Kursens innehåll

Inom religionshistorien har västerländsk esoterism vuxit fram som ett nytt forskningsfält. Västerländsk esoterism spänner över områden som kabbala, alkemi, rosenkreutzarrörelsen, frimureriet, 1800-talets ockultism och samtidsfenomen som Wicca och New Age. Kursen syftar till att ge en historisk beskrivning av den västerländska esoterismen från renässansen till idag, samt redogör för forskningen inom området.

Kursens mål – förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- beskriva grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag.
- beskriva forskningsläget, definitioner, avgränsningar och problem.
- redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

Undervisning

Undervisningen består i föreläsningar, seminarier samt inlämningsuppgifter. Undervisningens form och omfattning kan anpassas till såväl antalet studenter på kursen som institutionens ekonomiska situation.

Examination

Kursen examineras på följande vis: hemskrivning, skriftliga inlämningsuppgifter samt aktivt deltagande i seminarier.

Betygsskala

För att uppnå betyget **A (=utmärkt)** skall studenten uppvisa förmåga att:

- på ett uttömmande och välstrukturerat sätt utifrån aktuell forskning kritiskt redogöra för grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- problematisera forskningsläget och med definitioner och avgränsningar redogöra för forskningsfältets problematik,
- självständigt och med egna exempel redogöra för och kritiskt analysera centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

För att uppnå betyget **B (=mycket bra)** skall studenten uppvisa förmåga att:

- på ett uttömmande och välstrukturerat sätt utifrån aktuell forskning kritiskt redogöra för grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- problematisera forskningsläget och med definitioner och avgränsningar redogöra för forskningsfältets problematik,
- självständigt redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

För att uppnå betyget **C (=bra)** skall studenten uppvisa förmåga att:

- på ett omfattande och strukturerat sätt beskriva grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- problematisera forskningsläget och redogöra för definitioner, avgränsningar och problem,
- självständigt redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

För att uppnå betyget **D (=tillfredställande)** skall studenten uppvisa förmåga att:

- på ett strukturerat sätt beskriva grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- problematisera forskningsläget och redogöra för definitioner, avgränsningar och problem,
- redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

För att uppnå betyget **E (=tillräckligt)** skall studenten uppvisa förmåga att:

- beskriva grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- beskriva forskningsläget, definitioner, avgränsningar och problem,
- redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

Studenten har uppnått betyget **Fx (=otillräckligt)** eftersom lärandemålen inte uppnås av följande skäl:

- studenten har bristfälligt beskrivit grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,
- studenten har bristfälligt beskrivit forskningsläget, definitioner, avgränsningar och problem,
- studenten har bristfälligt redogjort för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

Studenten har uppnått betyget **F (=helt otillräckligt)** eftersom lärandemålen inte uppnås av följande skäl:

- studenten har inte kunnat beskriva grunddragen i den västerländska esoterismens historia från renässansen till idag,

- studenten har inte kunnat beskriva forskningsläget, definitioner, avgränsningar och problem,
- studenten har inte kunnat redogöra för centrala tankegångar, motiv och teorier, liksom dess inflytande på andra områden såsom konst och vetenskap.

Schema

Undervisningen är obligatorisk. Tid 13.00-15.00

Dag	Datum	Lokal	Föreläsare
Måndag	22/6	A5137	TK & PÅ
Onsdag	24/6	A5137	PÅ
Torsdag	25/6	A5137	PÅ
Måndag	29/6	A5137	Per-Anders Östling
Onsdag	1/7	A5137	Malin Fitger
Torsdag	2/7	A5137	TK
Måndag	6/7	A5137	TK
Onsdag	8/7	A5137	Seminarium
Måndag	13/7	A5137	Seminarium
Onsdag	15/7	A5137	Seminarium
Fredag	17/7	A5137	TK

22/6 Introduktion av kursen. Forskningsläget: Definitioner, problem, avgränsningar.

Läs: Hanegraff, Wouter J samt Versluis, Arthur
 Goodrick-Clarke, Nicholas, 3-32.
 Bogdan, Henrik, 5-26.

24/6 Magi, alkemi och kabbala: Några centrala traditioner inom västerländsk esoterism.

Läs: Goodrick-Clarke, Nicholas, 33-85.
 Bogdan, Henrik, 27-52.

25/6 Esoterismen under renässansen och barocken.

Läs: Goodrick-Clarke, Nicholas, 87-129.
 Bogdan, Henrik, 27-52.

29/6 Häxor och häxkonst från historisk tid till modern wicca.

Läs: Hammer, Olav s. 118-135.
 Kompendium 2 Wicca och satanism

1/7 Yoga inom esoterismen.

Läs: Hammer, Olav s. 96-117
 Goodrick-Clarke, Nicholas, 173-190 & 211-228.

2/7 Esoteriska rörelser under 1700-1800-talet

Läs: Goodrick-Clarke, Nicholas, 131-153.
 Bogdan, Henrik, 67-120.
 Hammer, Olav s. 15-95.

6/7 Esoteriska rörelser i modern tid.

Läs: Goodrick-Clarke, Nicholas, 191-209 & 229-250.

Bogdan, Henrik, 121-168.
Hammer, Olav s. 148-252.
Kompendium 2 Wicca och satanism

Seminarier:

13/7 Analys av källtext och diskussion. Människosyn och världsbild.

Läs: Ficinos *Tre böcker om livet*

15/7 Hemliga sällskap. Hemlighetsmakeri som religiös strategi. Rosenkrenzare, frimurare, Illuminati. Myt och verklighet.

Läs: *Fama Fraternitatis*

17/7 Esoterism som influens på konst och politik.

Läs: *Liber OZ och Nine satanic statements.*

Hammer, Olav s. 285-301

Avslutning:

17/7 Sammanfattning. Hemtentamen, etc.

Kurslitteratur

Bogdan, Henrik
2007

Western Esotericism and Rituals of Initiation
New York, SUNY, 235 s.

Hammer, Olav
2004

På spaning efter helheten: New Age, en ny folketro?
Stockholm, Wahlström & Widstrand, 389 s.

Hanegraff, Wouter J.
1999

“Some Remarks on the Study of Western
Esotericism”
Artikel som återfinns på:
<http://www.esoteric.msu.edu/Hanegraaff.html>

Goodrick-Clarke, Nicholas
2008

*Western Esoteric Traditions: A Historical
Introduction.*
Oxford, Oxford University Press, 286 s.

Versluis, Arthur

“What is Esoteric? Methods in the Study of Western
Esotericism”
Artikel som återfinns på:
<http://www.esoteric.msu.edu/VolumeIV/Methods.htm>

Kompendium 1

Utdrag från Ficinos *Tre böcker om livet, Fama
Fraternitatis, Liber AL vel Legis, Liber OS ABYSMI
vel DAATH sub figura CDLXXIV, Nine satanic
statements.*

Kompendium 2

Wicca och satanism